

Milena Valenčič Zuljan
Jana Kalin

**Učne metode
in razvoj učiteljeve
metodične kompetence**

2. izdaja

Milena Valenčič Zuljan in Jana Kalin

Učne metode

in razvoj učiteljeve metodične kompetence

**Učne metode
in razvoj učiteljeve metodične kompetence**

Avtorici prof. dr. Milena Valenčič Zuljan, Pedagoška
fakulteta Univerze v Ljubljani
prof. dr. Jana Kalin, Filozofska fakulteta Univerze
v Ljubljani

Recenzenta izr. prof. dr. Damijan Štefanc, Filozofska fakulteta
Univerze v Ljubljani
akad. prof. dr. Grozdanka Gojkov, Filozofska
fakulteta Univerze v Novem Sadu in Učiteljska
fakulteta Univerze v Beogradu

Lektoriranje izr. prof. dr. Tomaž Petek

Izdala in založila Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
Zanjo prof. dr. Janez Vogrinc, dekan

Oblikovanje in priprava Igor Cerar
Fotografija na naslovnici Vid Zuljan

Tisk Birografika Bori, d. o. o., Ljubljana
Naklada 300 izvodov (2. izdaja, 1. natis)

Ljubljana, julij 2024

© Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani,
2020, 2024

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.3

VALENČIČ Zuljan, Milena

Učne metode in razvoj učiteljeve metodične kompetence / Milena Valenčič
Zuljan in Jana Kalin. - 2. izd., 1. natis. - Ljubljana : Pedagoška fakulteta, 2024

ISBN 978-961-253-330-4
COBISS.SI-ID 201354243

Zahvala

V procesu nastajanja monografije je sodeloval širok krog ljudi; za njihov dragoceni prispevek se jim iskreno zahvaljujeva.

V prvi vrsti se zahvaljujeva recenzentoma, akad. prof. dr. Grozdanki Gojkov in izr. prof. dr. Damijanu Štefancu, za strokovni pregled dela ter vsem v raziskavo vključenim učiteljicam za njihove poglobljene razmisleke, s katerimi ste omogočile osvetlitev razvoja učiteljeve metodične kompetence.

Mnogi ste naju spodbujali s svojim zanimanjem za obravnavano tematiko, ki predstavlja aktualno in pomembno področje raziskovanja v našem prostoru, ter spodbujali k dokončevanju besedila. Drugi ste prispevali svoje bogate vsebinske razmisleke in izzivalna vprašanja, za kar sva vam iskreno hvaležni.

Zahvaljujeva se specialnim didaktikom na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani in številnim posameznikom, ki ste pomembno sooblikovali najino razmišljanje in pripomogli h kakovostnejšemu besedilu: Romini Plešec Gasparič, Sabini Krajnc Dular, Ireni Hergan, Simonu Dražiču, Vesni Bilič, Mojci Vrtič, Adrijani Mastnak, Romani Kompan, Silvi Valenčič, Evi Pančur, Maji Mivšek, Neviji Muženič, Petri Kodre, Patriciji Čamernik, Jelki Repenšek, Alenki Battelino, Tadeji Marc Kobal, Mojci Pečar, Matjažu Bukovcu, Amaliji Žakelj in še prav posebej Marji Bešter Turk za natančno branje in posredovane predloge.

Zahvaljujeva se tudi vsem sodelavkam in sodelavcem ter študentkam in študentom, od katerih in s katerimi sva se v vseh letih poučevanja in raziskovanja učili in profesionalno rastle.

KAZALO

Uvod	7
1 Opredelitev učnih metod	9
2 Klasifikacije učnih metod	14
3 Vrste učnih metod	17
3.1 Verbalne učne metode	17
3.1.1 Učna metoda razlage	17
3.1.2 Učna metoda pogovora	28
3.2 Dokumentacijske učne metode	70
3.2.1 Učna metoda dela z besedilom	72
3.3 Učna metoda demonstracije	80
3.4 Operacijsko-praktične učne metode	87
3.4.1 Učna metoda raziskovanja	91
3.4.2 Učna metoda praktičnih del, gibalnih in drugih dejavnosti	93
3.4.3 Učna metoda pisnih del	94
3.4.4 Učna metoda risanja	96
3.4.5 Učna metoda igre	98
4 Učne metode v funkciji učne diferenciacije in individualizacije	103
5 Učne metode in učiteljeva metodična kompetenca	112
6 Učne metode in strategije	118
7 Empirični del – učne metode v kontekstu premislekov učiteljev	133
7.1 Opredelitev problema in raziskovalna vprašanja	133
7.2 Metoda	134
7.3 Raziskovalne enote	134
7.4 Postopek zbiranja in obdelave podatkov	135
7.5 Rezultati in interpretacija	136
7.5.1 Izkušnje učiteljev z izvajanjem učnih metod	136
7.5.1.1 Izkušnje učiteljev z verbalnimi učnimi metodami	136
7.5.1.1.1 Učna metoda razlage	136

7.5.1.1.2 <i>Učna metoda pogovora</i>	150
7.5.1.2 Izkušnje učiteljev z dokumentacijskimi učnimi metodami	162
7.5.1.3 Izkušnje učiteljev z učno metodo demonstracije	167
7.5.1.4 Izkušnje učiteljev z operacijsko-praktičnimi učnimi metodami	172
7.5.1.4.1 <i>Izkušnje učiteljev z učno metodo raziskovanja</i>	172
7.5.1.4.2 <i>Izkušnje učiteljev z učno metodo praktičnih del, gibalnih in drugih dejavnosti</i>	173
7.5.1.4.3 <i>Izkušnje učiteljev z učno metodo risanja</i>	175
7.5.1.4.4 <i>Izkušnje učiteljev z učno metodo pisnih del</i>	176
7.5.1.4.5 <i>Izkušnje učiteljev z učno metodo igre</i>	178
7.5.2 Dejavniki izbora učnih metod	180
7.5.3 Učiteljevo opredeljevanje procesa in dejavnikov lastnega profesionalnega razvoja v kompetenci načrtovanja in izvajanja učnih metod	184
7.6 Poskus oblikovanja teorije	210
8 Sklepne misli	214
9 Literatura	221
Stvarno kazalo	231
Imensko kazalo	234

UNIVERZA
V LJUBLJANI

PEF

Pedagoška
fakulteta

IZ RECENZIJ

Kvalitativna raziskava je bila usmerjena v analizo izkušenj, ki jih imajo učitelji z uporabo posameznih učnih metod, v raziskovanje dejavnikov, ki jih učitelji upoštevajo pri izbiri posamezne učne metode in pri kombinaciji učnih metod, ter v učiteljevo opredeljevanje lastnega procesa profesionalnega razvoja v kompetenci načrtovanja in izvajanja učnih metod. Izkušnje in razmišljanja učiteljev o načrtovanju in izvajanju učnih metod med drugim prinašajo zanimiva spoznanja o tem, koliko raznolikosti in dinamičnosti omogoča uporaba učnih metod.

Besedila s tako vsebino in pristopom, kot ga prinaša ta znanstvena monografija, ki poglobljeno obravnava posamezne učne metode, izhajajoč iz novih metateoretskih smeri v epistemologiji in je usklajeno s sodobnimi didaktičnimi koncepti, v zadnjih tridesetih letih ne najdemo ne v Sloveniji ne v našem širšem »znanstvenem prostoru«. Predpostavljam, da bodo delo gotovo dobro sprejeli ne samo tisti, ki se pripravljajo na pedagoški poklic, ampak vsi, ki želijo svoje pedagoško delo uskladiti s sodobnimi didaktičnimi usmeritvami in zagotoviti uspeh svojega poučevanja.

AKAD. PROF. DR. GROZDANKA GOJKOV

Z znanstveno monografijo avtorici zapolnjujeta pomembno praznino v slovenskem didaktičnem prostoru. Učne metode so sicer pomembno in za didaktiko še posebej immanentno področje, toda zdi se, da imamo prav na tem področju didaktike opraviti s svojevrstnim protislovjem: po eni strani je namreč obravnava učnih metod sestavni del tako rekoč vsake literature, ki želi predstaviti didaktiko kot znanstveno disciplino v svoji celovitosti, prav tako obstaja vrsta specialnodidaktičnih in praktičnih strokovnih besedil, ki naslavljajo metodična vprašanja načrtovanja in izvajanja pouka, toda po drugi strani prav ta izjemna metodična heterogenost spodbuja občutek, da gre za področje didaktike, ki mu manjka jasna teoretska in konceptualna podstat. Ta monografija pomeni pomemben korak naprej prav pri zapolnjevanju te teoretske in konceptualne vrzeli.

... Ob tem je pomembno poudariti, da se monografija ne konča z obravnavo samega historiatu in konceptualne zasnove učnih metod, ampak je mogoče njen prvi del razumeti kot temelj za nadaljnje umeščanje učnih metod v kontekst nekaterih drugih izjemno relevantnih vprašanj sodobne didaktike in pedagogike. Avtorici tako opredelita pomen učnih metod za kakovostno izvajanje učne diferenciacije in individualizacije, njihovo vlogo za razvoj učiteljeve metodične kompetence, odpreta pa tudi z vidika teorije splošne didaktike eno ključnih vprašanj, tj. vprašanje razmerja med učnimi metodami in nekaterimi drugimi koncepti, ki se nanašajo na področje izvajanja pouka: zlasti vprašanje povezanosti med pojmi učna metoda, strategija pouka in didaktična strategija.

IZR. PROF. DR. DAMIJAN ŠTEFANC

Cena: 12,00 €

ISBN 978-961-253-330-4

9 789612 533304